

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Udrag fra Oldsagn paa Alheden

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Udvalgte værker", i Blicher, Steen Steensen: *Udvalgte værker*, Gyldendal, 1982-83, s. 56. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blich04-shoot-idm140011520129584/facsimile.pdf> (tilgået 08. maj 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte værker

Sr. St. Blicher

(den ene Hær er klædt i Rødt, den anden i Blaåt) – Anføernes væiende Fjerbuske, Kanonerne og de tykke Røghvirvler, som udvælte fra deres frygtelige Munding. Hvo der ogsaa hører grant, er istand til at bemærke Trommer, Piber, Bøssernes Knalden, de Befalendes Raab og de Saaredes Skrig. Disse Uniformer og disse Ildvaaben synes dog at være lidt for moderne, og skal her komme noget ud af, saa maae dette Væsen snarere være et *Væsel* end et Gjengangerie. En anden Synderlighed er denne: at de omboende Danske intet ville vide heraf; men hele Sagnet forskriver sig, saavidt min Kundskab gaaer, fra de tydske Colonister. Af disse har flere forsikkert mig med de dyreste Eder, som de for Domstolen var villige til at gjentage: at de med egne Sandser havde erfaret det her fortalte; dog saaledes, at den ene havde iagttaget dette, den anden hiint af disse „Schatten auf der Heide.“ Ei heller ere de enige i Henseende til Tiden, i det Somme sige, at dette Skuespil opføres kun een vis Dag; andre derimod paastaae, at Dagen er ubestemt; men heri ere alle enige: at det er tidligt paa Foraaret og ved Solens Opgang. Spørger man, hvad det har at betyde, saa svares der: at her engang har staet et Slag mellem Danske og Svenske, og at en dansk Dronning *Margrethe* paa Karup Kirketaarn (en Miil derfra) var Vidne til Kampen!! – Hvad siger Du til alt dette? Hvo der ikke er Elsker af Luftbatailler, ei heller, hvad Aandevedenen angaaer, lidt overtroisk, vil neppe opbygge sig synderligt ved dette Sammensurium, hvoraaf det Bedsre dog tilsidst bliver det poetiske deri. Til nysnævnte Karup Kirke er en forgyldt Kalk givet, efter Paaskriften: *af den Herin Magrethe, Aar 1487*. Men denne Kalk er kun en Copie; thi Originalen, omhyttet af *Frederik den Femte*, er af puurt Guld og større; og tykkes mig, at jeg har seet denne paa Kunstammeret, og af Ciceronen faet den Forklaring: „at Dronning *Margrethe* med sine Hofdamer i sin Tid havde drukket af den.“ – At Karup engang var en Kjøbstæd, at dens Kirke har været meget større end nu, og i Rye for særdeles Hellighed, (her staae endnu nogle klodsede Helgenbilleder og et underligt pyramidalsk Skab) deraf bryste sig endnu Byens faa Beboere.

Tre Fjerdingmiil paa hiin Side Grønhøj ved Seibek kunde Du naae den nordre Grændse af Alheden; men jeg skal føre Dig en bedre Vej tilhøre, om ad Hald til Viborg; men førend Du betræder denne, maae jeg henlede Din Opmærksomhed til hiin høie Banke mod Norden. Det er: *Dagbjergs Dos*, (ved de bekjendte Kalkminer) hvor der

Oldsagn paa Alheden

ogsaa er lidt Puslerie. Dosset er nemlig beboet af Bjergfolk, og ofte, naar man betræder det, vil man høre et Drøn under sig, som om et Kistelaag faldt i. Om Natten brænder her jævnlig Lys, og stundom farer dette som et Stjernesked ned i den nærliggende Sø. Flere Gange have Dagbjergs vindskibelige Beboere, ei ubekjendte med Jordens Indre, gravet her efter Skatte; men hvergang forgjæves. Til Kedlen med Pengene i ere de rigtig komne, men saa har een eller anden af dem ved høist utidig Snakken fordærvet Spillet, og Kedlen er da sjunken dybere ned. For nogle Aar siden blev det sidste Forsøg anstillet: de tausete i Byen forenede sig, og med gjensidigt Løfte om Standhaftighed i den Dyd, som især skal være vanskelig for Fruentimmer, begyndte de en Nat at grave. Snart naede de Kedlen, og Bjergets Indvaanere, som nu vare stædte i stor Fare for at miste deres Skat, brugte alle mulige Kunster for at kyse de dristige Ransmænd. Først præsenterede sig en hovedløs Hest, derpaa en ligesaa velskabt Tyr, men det hjalp slet intet. Derpaa foer en Karet, trukket af sex Muus, ud af Bjerget og saurrede tre gange rundt om Graverne: vilde heller ikke frugte. Da hørtes i Bjergtet en liflig og vidunderlig Musik, hvorpaa fulgte Hauegal, Barneskrig og Kattermjaven – endnu taug de Dagbjerg-Mænd. Men see! nu stod Dagbjerg-Bye i lys Lue, da løb de med ængstelige Raab fra den synkende Kedel, og fandt – at Ildbranden kun var et Blændværk af den snedige Bjergmand. Hvad tykkes Dig? var det ikke et nysseligt Stof til et moderne Skuespil? saadant et Wunder- und Zauberspiel? Og Sang maatte her til: Sang af de Dagbjerg-Mænd, Sang af Bjergmanden, hans Kone og Børn, Sang af de sex Muus, Hauen, Katten og den hovedløse Hest! Du kan troe mig, det var Mad for Moens og Vand paa visse Folks Møller, og umaneerlig Roes vilde det faae i Litteraturtidenden – NB. naar Forfatteren var een af dem, paa hvem Recensenten har trykket et permanent Imprimatur.

Men det var Veien til Jyllands Hovedstad, som jeg anviste Dig. Du kan fra denne see paa en Halvøe i den smukke Sø Ruinerne af det berømte Hald-Slot, og hertil slaae op i Hundredvisebogen den Romancc: „Niels Bugge bygger op Hald med Ære; han agter den ei i fremmed Mands Være.” Har Du seet Dig næt paa de ydmyge Levninger af hien danske Pairs Stolthed, saa iil igjennem Halds ærværdige Egeskov, og snart skal Du see det gamle Viborg spillede sig i Søen – NB. ifald det ikke blæser – og ligesom smilende forelsket